

58 § PAIKKATIEPOHJAISEN SEUTUSUUNNITTELUN JA SEURANNAN KEHITTÄMINEN

(10 min)

Seutusihteeri Pohjonen 14.4.2014

MAL-sopimuksessa todetaan, että sopimuskaudella 2013-2015 kunnat ottavat käyttöön paikkatietojärjestelmien mahdollisuudet yhdyskuntarakenteen seurannassa ja sopivat tuotettavista analyyseistä ja käytettävistä mittareista. Kuntayhtymän toiminnallisiin tavoitteisiin vuodelle 2014 asia on muotoiltu siten, että paikkatiedon hyödyntäminen yhdyskuntarakenteen kehittämisessä selvitetään ja luodaan yhteinen toimintamalli. Soveltaminen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2015.

Yhdyskuntarakenteen suunnittelu on muodostunut vapaaehtoisen seutuyhteistyön keskeiseksi teemaksi. Myös valtion ohjaus kaupunkiseuduilla painottuu yhdyskuntarakennekysymyksiin. Seudullinen MAL-suunnittelu on nostanut esiin suunnitelmien havainnollisuutta lisäävän paikkatiedon hyödyntämisen tarpeet ja mahdollisuudet mm. suunniteluvaiheessa valintoja tehtäessä. Paikkatiedon hyödyntämisen tarve on akuutti myös MAL-sopimuksen seurannassa.

MAL-aiesopimuksen lisäksi paikkatietopohjaisen tiedon tuottamisen kehittämistä kaupunkiseudulla ohjaavat vuosille 2010-2015 vahvistettu kansallinen paikkatietostrategia, Inspire-direktiivi, laki- ja asetus paikkatietoinfrastruktuurista ja kuntien paikkatietostrategiat.

Inspire direktiivin tarkoituksena on yhtenäistää julkisen hallinnon paikkatietovarantojen hallintaa ja käytettävyyttä ja velvoittaa viranomaiset, esimerkiksi kunnat, kuvailemaan direktiivin piiriin kuuluvat paikkatietoineistot sekä saattamaan ne tietoverkon kautta yhteiseen ja avoimeen käyttöön. Direktiivin toteuttamisesta Suomessa säädetään em. paikkatietoinfrastruktuurilla ja -asetuksella. Direktiivi tulee kokonaisuudessaan voimaan vuoteen 2020 mennessä.

Kehyuskunnille on valmistunut vuonna 2008 yhteinen paikkatietostrategia, joka vaatii jo omalta osaltaan uudistamista. Tampereella on oma paikkatietostrategiansa, joka on hyväksytty vuonna 2013.

Seudullista paikkatietopohjaista tietotuotantoa on tarkasteltu kuntayhtymän hankkeessa 2011 (esiselvitys sähköinen palveluverkko - ja kartta) ja uudelleen ns. omana työnä syksyllä 2013. Tarkasteluissa on ilmennyt, että seudun kunnilla on eroja paikkatietopohjaisen datan tuottamisessa, analysoinnissa ja hyödyntämisessä. Myös käytettävissä tietotekniikkaympäristöissä on eroa.

Nykyisin kaupunkiseudun yhdyskuntarakennetta koskevan tiedon tuottaminen ja hyödyntäminen on hajanaista. Tiedon tuottajia on useita, mutta tiedon hyödyntämisaste seutusuunnittelussa on alhainen. Yhdys-

kuntarakennetta koskeva tietoa syntyy mm. kahdeksassa kunnassa, ELY-keskuksessa, Suomen ympäristökeskuksessa sekä Tilastokeskuksessa.

Haasteita on myös tiedon keräämisessä yhteiseen käyttöön. Tällä hetkellä suuri osa seudullisesta seurantatiedosta kootaan erillisin sähköpostitiedusteluihin, joihin vastaaminen, vastausten odottelu, karhuaminen ja kokoaminen vievät paljon työaika. Tämän vuoksi yhdyskuntarakennetta koskevan tiedon tuottamisen, jakelun ja koonnin systematisointiin ja resursointiin pitäisi kiinnittää huomiota.

Tehdyn tarkastelun perusteella on ilmeistä, että paikkatietopohjaista tietoa ei vielä kattavasti osata hyödyntää valmistelussa ja päätöksenteossa. Myöskään kuntien välillä tai seudullisesti paikkatietoa ei hyödynnetä kattavasti.

Paikkatietopohjaisen seutusuunnittelun ja seurannan kehittäminen on tarkoituksen mukaista toteuttaa kahdessa päävaiheessa:

- 1) Vuoden 2014 aikana työ organisoidaan, kartoitetaan kehyskuntien toimintamallit, resurssit ja käytettävissä olevat välineet. Kartoituksen pohjalta päätetään toimenpidesuosituksista, joilla paikkatietopohjaisen tietotuotannon yhdenmukaistaminen onnistuu kehyskunnissa. Tämän jälkeen kunnat toteuttavat tarvittavan tuotanto- ja kehittämistyön koordinoitusti. Vuoden 2014 lopussa kehyskunnilla ja Tampereella on yhtenäinen toimintamalli paikkatiedon tuottamiseen, analysointiin ja hyödyntämiseen. Laajentamista seudullisiin ja kuntien välisiin tarpeisiin tutkitaan seuraavassa vaiheessa.
- 2) Vuoden 2015 aikana valmistellaan kaikkien jäsenkuntien yhteistyössä seudullisen paikkatietopohjaisen tietotuotannon malli, avoimeen käyttöön kuntayhtymän ja kuntien tarpeisiin. Jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota myös kuntien päätöksentekijöiden sekä viran- ja toimenhaltijoiden perehdytykseen ja paikkatietopohjaisen tiedon hyödyntämiseen. Myös mahdollisten kolmansien osapuolien (yritykset, yhteisöt, kuntalaiset) paikkatietojen hyödyntämisen mahdollisuuksia edistetään.

Hankkeen rahoitustarve vuoden 2014 toimenpiteiden osalta on 42 000 euroa. Rahoitus käytetään kuntien työtä tukevan seudullisen projektin koordinoitaviin sisältäen työn organisoimisen, työsuunnitelman laadinnan, nykytilan kartoituksen, toimenpidesuosituksien laadinnan ja kuntien paikkatietotuotannon tukemisen, projektikokoukset ja yhteiset tilaisuudet.

Kuntajohtajakokouksen 14.3.2014 mukaan koordinoituvien rahoitus vuonna 2014 tulisi painottua kehyskunnille työn painopistettä vastaten.

Vuoden 2014 rahoitus esitetään jaettavaksi seuraavasti: kuntayhtymä 10 000 euroa, MAL-verkosto 9 000 euroa ja kehyskuntien rahoitus 23 000 euroa. Asukasluvun mukaisesti jaetut kuntakohtaiset osuudet ovat:

Kuntaosuudet	asluku 12/2013	euroa
Kangasala	30338	4681
Lempäälä	21838	3369
Nokia	32694	5044
Orivesi	9626	1485
Pirkkala	18362	2833
Tampere		0
Vesilahti	4478	691
Ylöjärvi	31735	4896
Yht	149071	23000

Vuoden 2015 osalta hankkeen painopiste laajenee kattamaan myös Tampereen, ja rahoitus jakaantuu kuntayhtymän maksuosuuteen ja mahdollisen ITI-rahoitukseen.

Kaavoitusjohtajien työryhmä (MASTO) hyväksyi omalta osaltaan hankkeen käynnistämisen ja rahoitusmallin kokouksessaan 27.3.2014. Kehyskuntien teknisten johtajien kanssa on käyty palaverit, joissa he omalta osaltaan, Orivettä lukuun ottamatta, ovat hyväksyneet hankkeen käynnistämisen esitetyllä toimintamallilla. Orivedellä ei ole ko. rahoitusosuutta syksylle 2014, vaan se voidaan osoittaa aikaisintaan vuoden 2015 talousarviosta. Orivesikin näkee hankkeen kuitenkin erittäin tarpeellisena.

Tekniset johtajat ovat luonteva ohjausryhmä projektille. Maankäytön ja asumisen sekä sote- ja sivistystyöryhmät osallistuvat työskentelyyn määrittelemällä omalta osaltaan tarpeellisia tietosisältöjä. Projektiryhmä nimetään kuntien paikkatietoasiantuntijoista ja seutuyksikön henkilökunnasta.

Liite:
- työohjelma

Kuntajohtajakokous:

Seutujohtaja

Päätösehdotus.

Kuntajohtaja kokous päättää omalta osaltaan,

että paikkatiedon hyödyntäminen yhdyskuntasuunnittelussa käynnistetään kuntien omaa työtä koordinoivan projektin pohjalta vuonna 2014,

että koordinointityö rahoitetaan selosteessa esitetyllä tavalla,

että projektista vastaa paikkatietoasiantuntijoista nimettävä projekti-ryhmä ja kuntayhtymän henkilöstö,

että kunnat nimeävät edustajansa projektiryhmään, johon kutsutaan myös kaupungingeodeetti Anna Mustajoki ja

että paikkatietosisältöjen määrittelyyn osallistuvat myös kaupunkiseudun kaavoitusjohtajien, teknisten johtajien sekä sote- ja sivistysjohtajien työryhmät.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Otteen vakuudeksi

Juhani Pohjonen
seutusihteri